

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucí)

Práci předložil(a) student(ka): Jan REBETA

Název práce: „Britská zahraniční politika vůči Bosně a Hercegovině za vlády Johna Majora a Tonyho Blaira“

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Kateřina Králová

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce, která má být zřejmě případovou studií, hrubě popisuje zahraniční politiku vlád Johna Majora a Tonyho Blaira s ohledem na Bosnu a Hercegovinu (BiH). Autor si klade za cíl sledovat (dis)kontinuitu v zahraničněpolitických přístupech obou kabinetů a soustředit se na působnost (zřejmě „působení“, nikoliv „působnost“ coby právní institut) Britů přímo v terénu. Práce je psána chronologicky za použití primárních a sekundárních zdrojů, avšak vykazuje značné nedostatky (viz následující body).

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autor v úvodu (s. 3) poněkud nejasně uvádí, že jeho tématem je „britská zahraniční politika vůči Bosně a Hercegovině“, a slibuje, že bude hledat „zásadn(i) rozdíl(y) v přístupu k zahraniční politice Majorovy a Blairovy vlády v Bosně a Hercegovině“. Jádro své případové studie (v práci textu neuvedeno) přitom co do metodologie označuje za „deskriptivní analýzu“, aniž by se zamýšlel nad analytickou hodnotou, které by měl dosáhnout, nebo se kdykoliv (vyjma poněkud nešťastně vyjádření v závěru práce – viz níže) uchýlil ke komparaci. „Teoretická kapitola“, která následuje po úvodu, dává tušit, že autor nepochopil, v čem teorie a modely zahraniční politiky spočívají. Místo aby se snažil teoreticky vymezit modely, které (a jak) bude ve své případové studii používat, případně jednotlivé fáze britského přístupu k BiH typologizoval, nemůže se čtenář zbavit dojmu, že čte pouze nesourodé výpisky.

Další části, od nich bych očekávala přinejmenším analytické prvky a kritickou práci se zdroji, jsou opět výlučně deskriptivní. Mnohým podkapitolám chybí jakákoliv souvislost s ústředním tématem práce. Buď popisují pouze britskou zahraniční politiku, nebo výlučně dění v BiH. Práce s primárními zdroji postrádá metodologie, zdroje nejsou nijak systematizovány či klasifikovány a v textu se objevují spíše jakoby náhodou. Ze sekundárních zdrojů autor vůbec nevzal v potaz práce českých badatelů, přičemž se domnívám, že i přečtení základních přehledových dějin nakladatelství Lidové noviny by mu umožnilo lépe pochopit dění v prostoru Jugoslávie na sklonku minulého století, odlišit externí aktéry (národy vs. státy: Velká Británie, Francie, USA (s. 27) a jejich zástupci v mezinárodních organizacích (OSN, NATO, EU) – viz např. podkapitola „Britská politika vůči Bosně a Hercegovině a její představitelé“). Možná by pak nedocházelo ani k chybným vyjádřením, že 6. dubna 1992 válka začala obléháním Sarajeva (nikoliv mezinárodním uznáním BiH) – str. 14, že ICTY (jehož činnost byla ukončena r. 2017) dodnes soudí zločiny spáchané v Jugoslávii – str. 15, nebo by alespoň přispěly ke správným přepisům místních názvu do češtiny (např. bezpečná zóna Gorazde/Goražde, v níž působila řada britských vojáků, ale autor se jí poněkud opomněl věnovat – s. 21, 23). Autor by se také mohl vyhnout unáhlenému výroku, v němž na s. 11 tvrdí, že ze zahraniční politiky za Johna Majora „je patrná určitá britská apatie k eskalující situaci v rozpadající se Jugoslávii“. Na následujících stránkách se ovšem rozepisuje o významném britském podílu na vzniku Lisabonské dohody, Vance-Owenova i Owen-Stoltenbergova plánu a o zásadní pozici Velké Británie v UNPROFOR. Autor rovněž příliš neodlišuje britskou politiku vůči BiH a o několik let britský postoj ke kosovské krizi, spíše je tak nějak shrnuje pod Jugoslávii (označení západní Balkán nepoužívá).

Za jeden z nejzákladnějších a nejzásadnějších problémů této práce ovšem považuji fakt, že si student během bakalářského studia neosvojil práci se zdroji a nerozlišuje mezi citací a parafrází. Pokud by tak činil, nemohl by doslova přeložit několik vět ze zdroje, použít je bez náležitého označení uvozovkami a na konec odstavce pouze vložit odkaz na zdroj informace.

S. 13:

Autor: Zaprvé, přijetí referenda mohlo být doprovázeno ústavní dohodou o budoucnosti Bosny a Hercegoviny. V tomto případě by referendum ratifikovalo elitní pakt pro vytvoření konsensuálního vládního systému v Bosně a

Hercegovině. Chorvati, kteří v parlamentu a ve volbách měli rozhodující hlas, mohli výsledek referenda zvrátit nebo místo toho přeformulovat tak, aby se vyloučila jakákoli naděje, že by centrální vláda mohla v Bosně nadále fungovat. V tomto případě by bylo referendum legitimní a zrychlilo etnické rozdělení. Poslední možností bylo, že by Chorvaté mohli svůj podíl vložit do bosenské vlády a SDA, v tomto případě by referendum představovalo hlasování za bosenskou nezávislost a legitimizovalo stávající systém, což by mohlo vyvolat občanskou válku se Srby. (odkaz 23 na Burga a Shoupa (1999), *The War in Bosnia-Herzegovina*, 105).

Burg a Shoup (1999), *The War in Bosnia-Herzegovina*, 105:

„First, the adoption of the referendum could have been accompanied by a constitutional agreement on the future of Bosnia. In this case, the referendum would have ratified an elite pact for the creation of a consensual system of government in Bosnia. Second, the Croats, who held the swing vote in parliament and in the electorate, could have defeated the referendum or insisted that it be reworded in such a manner as to preclude any hope that a central government could continue to function in Bosnia. In this case, the referendum would have legitimated and accelerated ethnic partition. Finally, the Croats could throw their lot in with the Bosnian government and the SDA, in which case the referendum would constitute a vote for Bosnian independence and legitimate the existing constitutional system, at the risk of provoking civil war with the Serbs.”

Podobné pochybení se opakuje také na str. 16-17, odst. 2-4, u “parafráze” B. Simmse (2001) nebo na str. 25, první věta, „parafráze“ V. Bojkova (2003), přičemž sám Bojkov ve svém textu na str. 42 odkazuje na Rogana (2000), str. 83. Rogan ovšem do zdrojů této bakalářské práce zařazen nebyl.

V posledním odstavci poněkud krátkého závěru autor odpověděl na otázku (dis)kontinuity v britské zahraniční politice, která by mohla být za jiných okolností přínosnou komparací, následovně:

„Odpověď na primární výzkumnou otázku je tedy jasná. Britská zahraniční politika v Bosně a Hercegovině za vlády Johna Majora a za vlády Tonyho Blaira se zcela lišila a nalézt kontinuitu je velmi obtížné. Suchý pragmatismus a skepse konzervativců k zásadnímu vojenskému potlačení agrese vůči civilnímu obyvatelstvu by charakterizovala Majorovu zahraniční politiku v Bosně a Hercegovině. Oproti tomu Blairova vláda New Labouru se opírala o hodnoty humanismu a nebála se zahraničních intervencí. Důvodem jsou hodnoty, na kterých byly tyto vlády postaveny a zájmy, které v rozpadající se Jugoslávii sledovali.“ (s. 35)

Takový závěr možná dokládá autorovy osobní či ideologické imperativy a sympatie, nicméně je zcela v rozporu s vědeckou argumentací. Dalo by se říct, že autor britské konzervativce nepřímě obviňuje z toho, že jdou proti hodnotám humanismu.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Text formátem i délkou odpovídá bakalářské práci; je opatřen všemi náležitostmi (abstrakt, klíčová slova, shrnutí v anglickém jazyce, odkazy, seznam zdrojů i seznam akronymů). Oceňuji, že se autor pravidelně účastnil konzultací a podrobil svůj text lepší jazykové korektuře, než tomu bylo u ročníkové práce. Nicméně se mu ani tentokrát nepodařilo odstranit některé nedostatky co do interpunkce (především u vět vložených), větých fragmentů (s. 4 aj.), struktury souvětí jak-tak (zejména v závěru na s. 35) či psaní velkých písmen (např. Studená válka – s. 11, s. 16). Také referenční norma je dodržována nepřesně, zvláště co do interpunkce, uvozovek, kurzívy nebo u spoluautorů. Název místa vydání bývá překládán, zatímco titul zůstává v angličtině, přičemž často s chybným používáním velkých počátečních písmen (za všechny např. pozn. 8: „Vídeň“, „And“, „To“, „Of The“, „Osce“). Struktura práce by působila méně roztržštěně, kdyby se některé odstavce nestávaly podkapitolami (viz např. „Faktory ovlivňující zahraniční politiku“ – s. 6, „Modely britské zahraniční politiky“ – s. 7-8). Autor by se měl vyhýbat frázím typu „hodnoty britského lidu“ (s. 5), „nerovnosti ve společnosti se odrážejí v nápadech“ (s. 7) atd. a naopak si ujasnit termíny typu působnost x působení (viz zejména abstrakt a podkapitola „Britská vojenská a civilní působnost v Bosně a Hercegovině“ – od str. 32), zisk x získání (s. 6, 9), tlak x nátlak (s. 10), státní nezávislost x příměří (tamtéž), agrese x násilí (s. 35) aj.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Přestože vnímám autorovu snahu posunout se v akademickém psaní dále, samotný výsledek nepovažuji za přesvědčivý a zdráhám se ohodnotit, zda dosahuje minimální úrovně bakalářské práce.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Jak definujete Balkán a jaká byla politická situace v 90. letech v zemích východního Balkánu ve srovnání se západním?
- Bezpečné zóny (*Safe Areas*): Jak jsou bezpečné zóny definovány? O která místa se v BiH jednalo? Kdo je zřídil a spravoval? Znáte další příklady bezpečných zón mimo BiH?
- Tranziční spravedlnost (*Transitional Justice*): Přibližte na příkladu ICTY, o jaký právní institut se jedná a jaký je jeho historický kontext. Kdo tranziční spravedlnost může vykonávat? Jak je kodifikována?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA
(A-F):

Dle výsledků ústní obhajoby a postoji komise k výše zmíněným nedostatkům navrhuji hodnotit E-F.

Datum: 1.9.2020

Podpis: